

OSETI DUH NOVOG SADA

Omladinska
prestonica
Evrope 2019

Evropska
prestonica
kulture 2022

www.novisad.travel

[novisad.travel](https://www.instagram.com/novisad.travel)

[novisadcit](https://www.facebook.com/novisadcit)

**NOVI
SAD**
TURISTIČKA
ORGANIZACIJA
GRADA
NOVOG SADA

Prefinjen i ležeran u isto vreme,

Novi Sad sija punim sjajem i, u saglasju sa značenjem svog naziva, prkosi dodeljenom mu statusu drugog grada u državi. Srpska „nova bašta“ domaćin je slavnog festivala „EXIT“ čije se dvadeseto po redu održavanje poklapa sa proglašenjem grada za Omladinsku prestonicu Evrope. U skladu s tim, donji deo Petrovaradinske tvrđave se uređuje, a nekada zapuštena Kineska četvrt postaje alternativno središte kulture. U jeku snage, novi „Gradić fest“ oplemenjuje Petrovaradin kulturološkim, pozorišnim, filmskim, umetničkim i muzičkim sadržajima, a kruna svega je proglašenje Novog Sada Evropskom prestonicom kulture, 2022. godine.

Lonely Planet, 2019

Izdavač:

Turistička organizacija Grada Novog Sada

Za izdavača:

Branislav Knežević

Tekst:

Gordana Stojaković, Željana Rudić,
Bojan Petrović, Slavica Lončar,
Svjetlana Janjić, Miloš Dunjić

Dizajn i priprema za štampu:

Agencija Grajfer, Studio LešART

Fotografije:

Aleksandar Milutinović, Dragan Kurucić,
Bojan Hohnjec, Exit promo i arhiva TONS-a

Štampa:

Birograf Comp d.o.o. Beograd

Tiraž:

1.000

ISBN: 978-86-6146-086-9

Novi Sad, 2024.

Besplatan primerak

Izdavač ne odgovara za promene sadržaja i podataka

CIP - Каталогизacija y публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
338.48(497.113 Novi Sad)(036)
ISBN 978-86-6146-086-9
COBISS.SR-ID 138171657

NOVI SAD - ISKUSTVO KOJE VAM NEDOSTAJE

Novi Sad/Újvidék/Neusatz je već tri veka, koliko postoji pod tim imenima, prostor raznolikog, bogatog kulturnog nasleđa mnogih naroda koji u njemu žive. Materijalna i nematerijalna kulturna baština stvarana u prošlim vekovima osnov je na kome počiva interaktivna mreža naučnih i kulturnih institucija, što Novi Sad danas čini prostorom aktivnog susreta kultura i različitih identiteta. To je grad muzeja, galerija, manifestacija od kojih je muzički festival „EXIT“ stekao internacionalna priznanja i neospornu prepoznatljivost.

Poslednjih godina se u odnosu na tradicionalnu kulturnu produkciju grupišu programi i dešavanja u okviru nove kulturne matrice - ka avangardi i alternativni, čiji je programski epicentar Studentski kulturni centar, a prostorni epicentar - Kineska četvrt, sada poznata i kao Kreativni distrikt. Nova kreativna energija koja deluje na prostoru ovog distrikta deo je ideja i aktivnosti koje su kandidovale Novi Sad za Omladinsku prestonicu Evrope 2019 i Evropsku prestonicu kulture 2022.

Novi Sad je grad koji svojim urbanim središtem i ruralnim okruženjem posetiocima nudi agendu neverovatne sadržajnosti. Svaki posetilac prema svom unutrašnjem osećaju za lepo i prijatno, atraktivno i veselo, korisno i pristupačno može stvoriti sopstveni ugođaj upoznavajući sve slojeve prošlosti i sadašnjosti Novog Sada.

Novi Sad posetioce takođe privlači svojom uređenošću, sigurnom ukotvljenošću uz Petrovaradinsku tvrđavu – Gibraltar na Dunavu, različitim jezicima koje govore njegovi stanovnici, ritmom koji odudara od užurbanog, haotičnog gradskog vremena. U okolini urbanog gradskog jezgra koje obeležavaju barokne, neorenesansne, klasicističke i bauhaus građevine, su izletišta, očuvani eko sistemi i kompleks pravoslavnih manastira na prostoru Nacionalnog parka Fruška gora. Salaši, čarde i vinski putevi na obodima Novog Sada posetiocima pružaju mogućnost da dožive svo bogatstvo gastronomije i seoskih običaja.

Frušku goru mnogi nazivaju „melem za dušu i telo” zbog bogate flore i faune, zanimljivog rekreativnog i avanturističkog sadržaja, kao i brojnih manastira i spomenika koji predstavljaju kulturno i duhovno blago ovog prostora. Međutim, ono što predstavlja posebnu draž nekadašnjeg ostrva koje se izdizalo iznad Panonskog mora jesu slikoviti vinogradi koji se u nedogled prostiru po brdima Fruške gore. Na temelju ovih predela nastao je i Novosadski vinski put koji spaja neka od najkvalitetnijih vina fruškogorskog vinogorja sa obe strane Dunava.

Sremski Karlovci su centar srpske duhovnosti i kulture, i krase ih spomenici i institucije nastale pretežno tokom XVIII i XIX veka. Među njima se markantnošću ističu Patrijaršijski dvor, Saborna crkva i Kapela mira.

Kada se govori o vinskim područjima, neizbežno je spomenuti i Sremske Karlovce, romantični barokni gradić nedaleko od Novog Sada. Često se kaže da u ovom gradu pored Dunava „caruju vino i pesma“, ali osim atmosfere koja je u isto vreme umirujuća i ritmična, neophodno je naglasiti i neverovatnu arhitekturu baroknog jezgra grada u kom svaka građevina priča svoju priču.

UN

IQ

I pitom i razigran, setan i vedar, na prvi pogled mlad, ali ipak čuven po svojim žiteljima i njihovim bezvremenim delima, Novi Sad na svakoga ostavlja snažan utisak. Ima onih koji su ga opevali u pesmama, onih drugih koji za njim iz tuđine večno čeznu, ali najbrojniji su, ipak, oni koji mu se iznova vraćaju ne bi li još jednom osetili jedinstveni duh ovog neponovljivog grada.

UE

NOVI SAD

Pasaž u Zmaj Jovinoj ulici

“ Uživajte sa stilom i natenane

Natenane je izraz koji ćete često čuti u govoru Novosađana i koristi se da opiše stil života lokalnog stanovništva, a to je polako, lagano i bez žurbe. Novosađani su karakteristični po svojoj ležernosti i sklonosti ka hedonizmu, te bašte kafića pune ljudi, kao i parkovi ispunjeni porodicama sa decom u bilo koje doba dana ne treba da vas iznenade. Ukoliko želite da iskusite pravu lokalnu atmosferu prošetajte Dunavskim parkom ili kejom, zalutajte u pasaže Zmaj Jovine i Dunavske ulice, popijte domaću kafu ili probajte posebnu čokoladnu poslasticu u Vremeplovu koja je dobila naziv po jednoj od najznačajnijih ličnosti srpskog glumišta, Miri Banjac.

“

Tajna skrivena ispod „Pijanog sata“

Svoj popularni nadimak „Pijani sat“ je dobio zbog nesvakidašnjeg načina rada jer velika kazaljka pokazuje sate, a mala minute. Ovo je nekada pomagalo lađarima da iz velike daljine saznaju koliko je sati, pošto su u to vreme sati bili važniji od minuta. Posebna atrakcija Petrovaradinske tvrđave su Podzemne vojne galerije, složeni četvorospratni komunikacijsko-odbrambeni sistem dužine 16 kilometara sa prostorijama različitih namena. Deo spleta koridora, borbenih linija sa puškarnicama i minskih sistema u dužini od oko jednog kilometra,

dostupan je posetiocima uz stručno vođenje Vodičke službe Muzeja grada Novog Sada. Ova ustanova kulture se nalazi u zgradi Arsenala – Topovnjače, na Gornjoj tvrđavi i posetiocima pruža uvid u način života i kulturu stanovanja Novosađana u periodu od XVIII do XX veka. U sklopu muzeja je i Veliki ratni bunar, remek-delo arhitekture i građevinarstva, koji je, u slučaju velike opsade, mogao celu tvrđavu da snabdeva pitkom vodom.

Toranj sa satom („Pijani sat“)

Srpska pravoslavna Crkva
Sv. Georgija (Saborna crkva)

“

Grad otvorenog srca

Zahvaljujući svom položaju, Novi Sad je oduvek bio na trasi velikih migracija te su se za njega, kao svoj novi dom, odlučivali različiti narodi. Danas se u njemu govori dvadesetak jezika, od čega su čak četiri službena, i čuje se zvuk zvana sa isto toliko verskih objekata različitih konfesija. Preplitanje uticaja mnogobrojnih kultura učinilo je Novi Sad posebnim u mnogo čemu. Ovde se proslavljaju dva Božića i dve Nove godine, Sveti Nikola i „Mikulás“, Hanuka i Kurban-bajram, jede se štrudla s makom, baklava i kurtoš kolač. Zajednički život, međusobno poštovanje, razumevanje i prihvatanje različitosti podarilo je pitomu narav njegovim stanovnicima koji i danas sa radošću prihvataju sve koji u njega dolaze.

“ Mladost, optimizam i slobodarski duh

Sa svoja tek nešto više od tri veka postojanja, Novi Sad se svrstava u red mladih evropskih gradova. Od samog osnivanja, njegovi stanovnici su težili samostalnosti i uspevali u nastojanju da sačuvaju slobodu. O tome svedoče simbol Novog Sada – golub sa maslinovom grančicom, potom centralni gradski trg i most preko Dunava, koji u svom nazivu nose reč sloboda. Protekle dve decenije, inkubator pozitivne energije i stecište mladih iz celog sveta je „EXIT“ festival. Jedan je od najvećih i najomiljenijih muzičkih festivala, a ujedno i jedini nastao kao studentski pokret koji je izrastao

iz želje za progresom i težnje ka slobodi. „EXIT“ svake godine okupi 200 hiljada posetilaca iz celog sveta, koji zajedno uživaju u muzici oko hiljadu izvođača na preko 40 bina i festivalskih zona. Do sada je ugostio vodeća imena svetske muzičke scene među kojima su: „Billy Idol“, „The Cure“, „The Killers“, „Guns N’ Roses“, „Franz Ferdinand“, „Iggy Pop“, „David Guetta“, „Fatboy Slim“, „Cypress Hill“, „Snoop Dogg“, „The Prodigy“, „Sex Pistols“, „Nick Cave and The Bad Seeds“ i mnoge druge.

„EXIT“ festival

Gradska plaža Štrand

“ Letnji predah uz miris lipa i svežinu Dunava

Kad prvi dani juna obaviju ulice grada čarobnim mirisom lipa, gradska plaža postaje centralno mesto susreta i letnjih zbivanja. Uprkos užarenom pesku pod stopalima, ljudi se zabavljaju igrajući tenis glavom i picigen, dve sportske igre osmišljene upravo na jednom od najvećih i najlepših uređenih dunavskih kupališta – Štrandu. Osveženje od letnjih vrućina jedni traže u Dunavu, dok ga drugi pronalaze u hladu topola ili pod suncobranima mnogobrojnih barova. Susedno Ribarsko ostrvo, specifično po svojoj opuštеноj atmosferi, nudi poseban ugođaj na vojvođanski način – prijatno letnje popodne uz ukusan zalogaj i laganu muziku.

Muzej Vojvodine - Rimski šlem

“Zlatni sjaj rimskih paradnih šlemova

Najlepši predmeti iz rimskog perioda, nađeni na ovim prostorima, krase antičku zbirku Muzeja Vojvodine. Reč je o tri pozlaćena rimska paradna šlema iz IV veka, od kojih je jedan bogato ukrašen imitacijama dragog i poludragog kamenja. Skupocenost izrade upućuje na to da su im vlasnici bili istaknute vojskovođe, pripadnici visokog društva te su, kao simboli moći, privlačili pažnju posetilaca na gostujućim izložbama širom Evrope. Od svega petnaestak ovakvih šlemova na svetu, u Muzeju Vojvodine nalaze se čak tri, što

izdvaja ovu kolekciju kao jedinu na čitavoj planeti, predstavljajući ujedno i zaštitni znak muzeja. U okviru stalne postavke muzeja predstavljen je razvitak ljudskog društva na današnjem tlu Vojvodine u kontinuitetu od osam hiljada godina, putem 6.000 reprezentativnih eksponata iz arheologije, opšte istorije, istorije umetnosti i etnologije. Jedno od njegovih odeljenja je i Muzej prisajedinjenja 1918, koji kroz Zbirku istorijskih i umetničkih predmeta prikazuje proces prisajedinjenja vojvođanskih oblasti Srbiji.

“ Bastioni inspiracije i umetnosti

Nekada glavno uporište branitelja grada, Petrovaradinska tvrđava danas je dom najvećoj neformalnoj umetničkoj koloniji na svetu pa tako među njenim zidinama stvaraju umetnici različitih profila već više od 70 godina. Posebnu pažnju poštovalaca umetničkog izraza privlači Ustanova za izradu tapiserija „Atelje 61“ svojom Nacionalnom zbirkom tapiserija, jednom od najbimnijih kolekcija u ovoj oblasti. Da je Novi Sad grad kulture, svedoči i Trg galerija koji nosi naziv po tri galerije koje međusobno usko sarađuju i zajedničkim programima obogaćuju kulturnu ponudu grada. Jedna od njih, Galerija Matice srpske, sa kolekcijom

umetničkih dela nastalih u periodu od XVI do XXI veka, predstavlja jedan od najbogatijih umetničkih muzeja u Srbiji. Njeni posetioци svakodnevno mogu da uživaju u bogatom programu poput stručnih tumačenja izložbi, predavanja, promocija umetničkih izdanja, projekcija umetničkih filmova, razgovora s umetnicima i radionica za bebe, decu i mlade. Napuštenoj industrijskoj zoni, udahnut je novi život savremenim stvaralačkim poduhvatima te je zvuk mašina zamenjen nadahnućem novosadskih umetnika koje je stare fabrike pretvorilo u Kreativni distrikt.

Čarda na Dunavu

“ Magija mirisa, ukusa i podneblja

Poput velikih belih lađa, usidrenih duž pešćanih obala reke, jedna do druge nanizale su se dunavske čarde nadaleko čuvene po svojim ribljim specijalitetima, ali i vinima fruškogorskog vinogorja čija tradicija potiče iz dalekog III veka. Još jedan biser vojvođanske gastronomske ponude, predstavljaju salaši. Smešteni u nepreglednoj ravnici, odvajkada privlače putnike namernike nudeći im domaćinsku atmosferu uz bogat kulinarski užitak i pregršt interesantnih aktivnosti, od mešenja gibanice do jahanja konja. Ukus hrane koja je poslužena u toplini salašarskog ambijenta, dugo se pamti i mami na ponovnu posetu.

“Osam tamburaša s Petrovaradina

Reči jedne od najlepših vojvođanskih pesama, koja je ponela titulu „Tamburaška himna“, glase: „Nek me uvek prate s pesmom rujnog vina, osam tamburaša s Petrovaradina“. Pesma koja je nastala pre skoro 50 godina inspirisala je mnoge ljubitelje tamburaške muzike, opojnog vina i vojvođanske kuhinje da iskažu tu ljubav. Tako su se proslavile i popularne čarde na Dunavu, kao i brojni restorani lokalne kuhinje u kojima se mogu čuti poznati zvuci tamburice. Među njima je bio i

restoran „Osam tamburaša s Petrovaradina“ koji danas predstavlja deo kulturno-istorijske baštine Novog Sada. Tradiciju upotpunjuje i „Tamburica fest“ koji se u kontinuitetu održava od 2008. godine u cilju afirmisanja tamburaške muzike i tamburice kao instrumenta. Ovaj festival dobio je svoj dom – Muzej Tamburica festa u kojem je, jedinstvenom muzeološkom postavkom, obuhvaćeno više od dva veka tamburaške tradicije u Vojvodini.

Manastir Šišatovac

“ Fruška gora - melem za dušu i telo

Svako ko se otisne preko Dunava na sremsku stranu, ubrzo biva zatečen neverovatnim prizorima. Nesvakidašnja oaza mira, prirodnih lepota i duhovnosti, oličena u Fruškoj gori, planini – ostrvu u sred panonske ravnice, iznikla je na svega 15 kilometara od grada. Njene blage padine prekrivene su vinovom lozom, vrhovi su obrasli šumom, a u dolinama ušuškane leže najveće pravoslavne svetinje – fruškogorski manastiri. Zbog

izuzetnih prirodnih i kulturnih vrednosti i potrebe njihovog očuvanja, Fruška gora je 1960. godine proglašena prvim nacionalnim parkom u Srbiji. Bilo da ga pohode vernici, planinari, biciklisti, izletnici, kupači, lovci, ribolovci, ljubitelji kulture i istorije ili pak oni koji uživaju u čarima termomineralnih voda, ovaj kraj će, bez sumnje, na svakoga ostaviti jak utisak i pružiti mu upravo ono za čim čezne.

“ Naučnica koja je obeležila svet nauke

Mileva Marić Ajnštajn je žena koja je dugo živela u senci svog muža Alberta Ajnštajna, naučnika koji je svojim doprinosom obeležio svetsku nauku. Međutim, danas je poznato koliki je bio njen doprinos Ajnštajnovom uspehu, jer ni sam Ajnštajn to nije krio. Žena koja je ostavila značajan pečat kao naučnica gajila je posebnu ljubav prema Novom Sadu, gradu u kom je odlučila da krsti svoja dva sina. Upravo po tome je danas veoma značajna Nikolajevska crkva. Pored crkve, značajna za Milevin život je i kuća koju je njen otac izgradio u Kisačkoj ulici još početkom XX veka, a

koja i danas privlači turiste. U Muzeju grada Novog Sada na Petrovaradinskoj tvrđavi, postavljena je multimedijalna izložba „Mileva: mi smo stena“ kojom su dočarani različiti elementi biografije ove znamenite žene. Ova nesvakidašnja izložba predstavlja spoj kreativne upotrebe najmodernijih tehnologija, novih medija, ali i klasičnog umetničkog jezika. Postavka „Mileva“ na autentičan način upoznaje posetioce sa životnom pričom žene koja je istovremeno bila vrsna matematičarka, marginalizovana naučnica, požrtvovana majka, kao i supruga jednog od najvećih svetskih umova.

Милева Марић - Ајнштајн

Mural Mileve Marić Ajnštajn na zgradi Tehničke škole u Gagarinovoj ulici, koja nosi njeno ime

NOVI SAD U RITMU GODIŠNJIH DOBA

Lepota, atmosfera, ritam, mladost, radost, tradicija i gostoljubivost nerazdvojivi su deo duha Novog Sada i mogu se osetiti tokom cele godine u vojvođanskoj prestonici i njenoj užoj i široj okolini i to od šetnje kroz istorijsko i kulturno oplemenjeno gradsko jezgro, upoznavanja sa utvrđenjem koje se izdiže iznad Dunava, preko istraživanja prirodnih „pluća“ cele regije, pa sve do isprobavanja enoloških i gastronomskih užitaka.

Novi Sad je i grad u kojem se godišnje održava preko 200 različitih događaja gde svako može pronaći nešto za sebe, a godišnja doba samo su prednost koja dozvoljava da se oni raspodele na ravnomeran način.

Prolećno buđenje grada i okoline

Sredinom marta sa opraštanjem od zimskog kalendara, prelazimo u onaj koji donosi buđenje prirode, ali i nove energije, poleta i radosti. Upravo zbog toga u ovim mesecima očekuju nas rekreativne aktivnosti. Svi koji žele da uđu u korak sa prirodom, svoju formu mogu testirati na Maratonu na Fruškoj gori koji se tradicionalno održava tokom aprila, dok pre njega one spremnije očekuje martovski Gradski polumaraton. Ljubitelj ste bicikala i prirode? Avanturistički fruškogorski duh možete doživeti i kroz manifestaciju „Tour de Fruška“, koja okuplja sve generacije. Maj u Novom Sadu rezervisan je i za Međunarodni sajam poljoprivrede koji predstavlja institucionalni događaj na polju novih trendova u poljoprivredi.

Letnji miks kulture, umetnosti, muzike i dobre zabave

Kada sunce okupa novosadske ulice, na scenu stupaju događaji na otvorenom koji privlače veliku pažnju lokalnog stanovništva, ali i brojnih posetilaca našeg grada. Ono po čemu su Novosađani poznati je gostoprimstvo i osećaj dobrodošlice na svakom koraku. A kako najbolje osetiti dobrodošlicu nego kroz čulo ukusa i mirisa čije se zadovoljstvo ispunjava na Interfestu, festivalu na kojem se prezentuju najbolja vina iz Srbije i sveta, a posebnu pažnju privlače lokalne vinarije skrivene iza brenda Novosadski vinski put.

Da ni najmlađi stanovnici i posetioци nisu izostavljeni, dokaz su Zmajeve dečje igre u okviru kojih su zastupljeni mnogobrojni programi umetničkog stvaralaštva za decu, kao i dečijeg stvaralaštva.

Kada se najsajjnija zvezda usija, sva pažnja usmerava se na Petrovaradinsku tvrđavu koja preko 20 godina svakog jula na „EXIT“ festivalu ugosti hiljade i hiljade duša željnih dobre zabave o kojoj se dugo priča.

Da je Novi Sad grad multikulturalnosti i raznolikosti, dokaz su i Tamburica fest i Festival uličnih svirača – Gradić fest kojima se prezentuje tradicija, kultura i umetnička sloboda i širina na interesantne načine.

Najlepše jesenje boje prirode i kulture

Da je Novi Sad grad kulture dokaz je i činjenica da nijedan kalendarski period ne može da protekne bez kulturnih događaja koji oplemenjuju lagani gradski ritam. Kaleidoskop kulture, Infant, NOMUS i Džez festival u jesenjem periodu održavaju duh grada živim i posebnim. Već smo spomenuli dobro poznato novosadsko gostoprimstvo i gastronomiju koji se i s početkom jeseni mogu osetiti u Limanskom parku gde mali proizvođači iz cele Vojvodine predstavljaju svoje proizvode na Ukusima Vojvodine. Nakon aktivnog proleća, još jedan značajan događaj za sve ljubitelje trčanja održava se na ulicama vojvođanske prestonice. Novosadski maraton tradicionalno okuplja trkače koji se celu sezonu spremaju za istrčavanje 40 kilometara duge trke. Kao zatvaranje jedne i poziv za drugu sezonu, tu je Međunarodni sajam turizma koji se u ovom periodu održava na Novosadskom sajmu.

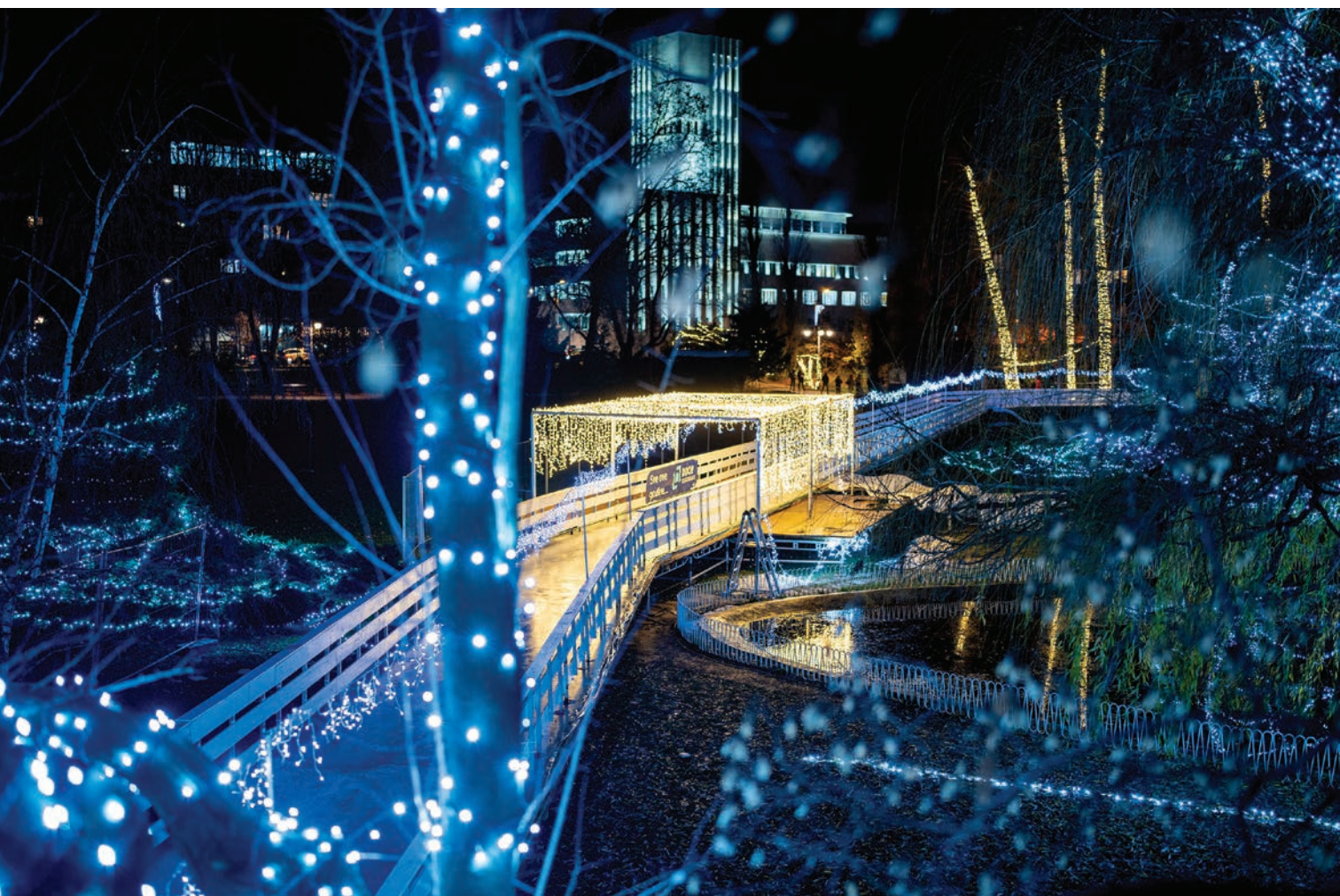

Duh novosadske Zimske fantazije

Ukoliko se odlučite da naš grad posetite u vreme novogodišnjih i božićnih praznika, sigurno ćete u bajkovito ukrašenim gradskim ulicama osetiti duh Zimske fantazije, kada svaki ćošak predstavlja idiličnu lokaciju za stvaranje magičnih fotografskih uspomena. Zimski festivali koji se održavaju na Trgu slobode i na platou ispred TC Promenada – „Novosadski Zimzolend“ i „Božićna čarolija“, doprineće prazničnom duhu gde radosti, druženja i osmeha nikada ne manjka. Još jedna lokacija, Dunavski park, pretvara se u veliko klizalište nazvano „Ledena šuma“ koje sa dekorativnim lampicama na granama bez lišća oživljava sve one predele opisane u bajkama. Za muzičke sladokusce tu su tradicionalni Božićno-novogodišnji koncerti klasične muzike, dok se uplovljavanje u dve Nove godine u Novom Sadu odvija na organizovanim dočecima o kojima se dugo priča.

Ako smo vam bar malo zagolicali interesovanje za Novi Sad i Frušku goru, na sajtu Turističke organizacije Grada Novog Sada (www.novisad.travel) možete istražiti naše predloge kako provesti svaki od 52 vikenda u godini u Novom Sadu, ali i pronaći sve relevantne informacije o budućim događajima, smeštajnom i kongresnom kapacitetu, turističkim atrakcijama, ustanovama kulture i upoznati se sa gastronomskom i enološkom ponudom našeg grada.

Upoznajte Novi Sad za tri dana

Da biste upoznali Novi Sad, grad otvorenog srca i opuštenih ljudi, potrebno je više od jednog dana, te vam u nastavku dajemo zanimljive predloge kako da na najbolji način osetite *duh Novog Sada*.

Prvi dan: Prošetajte starim gradskim jezgrom

Predlažemo da istraživanje grada započnete sa Trga slobode posetom Info centru Turističke organizacije Grada Novog Sada, gde možete dobiti sve potrebne informacije o turističkoj ponudi i dešavanjima u gradu, uzeti brošure i mape, kao i pogledati aktuelnu izložbu u našem prostoru.

Staro gradsko jezgro Novog Sada svojevrsni je izložbeni prostor, kolaž arhitektonskih stilova, od baroka do moderne. Trg slobode okružuju građevine značajne za istoriju grada: **Gradska kuća – Magistrat, Rimokatolička crkva Imena Marijinog, Palata Gvozdeni čovek**, a nedaleko je i **Novosadska sinagoga**. Stara zdanja centralnih gradskih **ulica Zmaj Jovine** i **Dunavske** danas su prepuna kafića, restorana, suvenirnica, zanatskih radnji, knjižara, ali i skrivenih pasaža gde možete osetiti opuštenu atmosferu kojom grad odiše. Zmaj Jovina ulica se završava **Vladičanskim dvorom**, pored koga se nalazi **Saborna crkva Sv. Georgija**.

Predlažemo da predah za ručak napravite u nekom od restorana u centru grada, a za ljubitelje ribljih specijaliteta tu su čarde sa obe strane Dunava i na Ribarskom ostrvu.

Predlozi za posetu:

- **Muzej Vojvodine**, najkompleksniji u pokrajini, čuva veliki broj predmeta sa prostora Vojvodine, od paleolita do XX veka u tri osnovne zbirke: arheološkoj, istorijskoj i etnološkoj.
- **Zbirka strane umetnosti** kolekcijom skulptura, stilskog nameštaja i slikarskih dela italijanskih, flamanskih, holandskih i francuskih umetnika čini jedan od najobimnijih fondova strane umetnosti u zemlji.
- **Galerija Matice srpske** putem svoje stalne postavke vodi vas na putovanje kroz srpsku umetnost dugu tri veka - od slikarstva zografa u XVIII veku do modernizama XX veka.
- Reprezentativna dela izložena u **Spomen-zbirci Pavla Beljanskog** pružaju izvrstan pogled na srpsku modernu umetnost XX veka.
- **Kreativni distrikt**, odiše mladalačkom energijom, a u prostorima nekadašnjih fabrika danas se održavaju koncerti rok i alternativnih bendova, izložbe slika i bazari stripova, ploča i starih predmeta.

Drugi dan: Istražite Petrovaradinsku tvrđavu

Petrovaradinska tvrđava, jedna je od najočuvanijih i najvećih u Evropi. Nekada je služila za odbranu Austrijske monarhije, a danas njen prostor oplemenjuju umetnički ateljei, Muzej grada Novog Sada, Ustanova za izradu tapiserija „Atelje 61“, Planetarijum, Akademija umetnosti, restorani i kafei.

Gornjim gradom tvrđave dominira najprepoznatljiviji simbol Novog Sada, **Toranj sa satom** ili popularno „**Pijani sat**“, odakle se pruža najlepší pogled na Novi Sad i Dunav.

U podnožju tvrđave je **Donji grad**, od milošte nazvan „**Gradić**“, romantična barokna četvrt šarenih fasada ispresecana uskim ulicama. Posebnu vrednost Gradiću daju **Rimokatolička crkva Svetog Jurja** sa mističnom kriptom i živopisno oslikana **Srpska pravoslavna crkva Sv. Pavla**.

Zastanite i prepustite se ukusima vojvođanske kuhinje u nekom od **restorana** na Terasi Gornjeg grada tvrđave, gde se i danas neguje tamburaška muzika koju su proslavili Janika Balaž i orkestar „Osam tamburaša sa Petrovaradina“.

Predlozi za posetu:

- Posetite **Muzej grada Novog Sada**, stalnu postavku i multimedijalnu izložbu o velikoj naučnici Milevi Marić Ajnštajn. Na turi kroz Podzemne vojne galerije saznajte o konceptu odbrane tvrđave čija je izgradnja trajala skoro čitav vek.
- U **Ateljeu 61** možete pogledati Nacionalnu zbirku tapiserija koja se smatra jednom od najobimnijih u ovoj oblasti. Na tvrđavi se nalaze i brojni ateljei umetnika **Udruženja „Likovni krug“**.
- Posetite vinarije **Novosadskog vinskog puta**, i saznajte o tradiciji vinogradarstva u malim porodičnim vinarijama. Uzvodno od Novog Sada, nižu se vinarije u Sremskoj Kamenici (Podrum Šukac), Ledincima (Miljević i Antonijević), Rakovcu (Salaksia i Imerator), dok je sa bačke strane vinarija u Begeču (Vojnović).
- Osetite duh ravnice i prošlih vremena na nekom od **čenejskih salaša** uz zvuke tamburice i vojvođanske specijalitete. Provozajte se kočijama ili jednostavno opustite u hladu krošnji stoletnih stabala.

Treći dan: Upustite se u avanturu po Fruškoj gori

Sremski Karlovci, Vrdnik, mnogobrojna izletišta, jezera i planinarske staze na Fruškoj gori, kao i kompleks manastira Srpske pravoslavne crkve, nude brojne mogućnosti za sadržajan izlet. U nastavku pronađite dva predloga za treći dan, a na vama je da izaberete onaj koji vam se najviše dopada.

Prvi predlog – Sremski Karlovci i okolina

Nizvodno od Novog Sada, na istočnim padinama Fruške gore smestili su se **Sremski Karlovci**, bajkoviti gradić, dugogodišnje kulturno i duhovno središte Srba u Ugarskoj.

Za obilazak Sremskih Karlovaca potrebno je oko dva sata lagane šetnje. **Bogoslovija, Patrijaršijski dvor, Saborna crkva Sv. Nikole, Česma „Četiri lava“, Karlovačka gimnazija i Kapela mira** su prepoznatljivi simboli ovog grada.

Aromatično desertno vino bermet proslavilo je karlovačke vinare. U mnogobrojnim vinarijama u centru i Ulici Karlovačkog mira možete probati vina ovog kraja.

Predlozi za posetu:

- Popnite se na Magarčev breg na čijem vrhu se nalazi **Duškov vidikovac** i uživajte u pogledu na Sremske Karlovce.
- **Muzej pčelarstva** je znamenito karlovačko mesto koje, pored odličnih vina i isto takvog meda, čuva tragove istorije razvoja vinarstva i pčelarstva.
- Na obali Dunava možete uživati u nekom od **restorana** ili se otisnuti u **plovidbu katamaranom**.
- Nadomak mesta su tri **manastira** iz XVI veka: **Krušedol, Grgeteg i Velika Remeta**, kao i **izletište Stražilovo** sa spomenikom pesniku Branku Radičeviću.

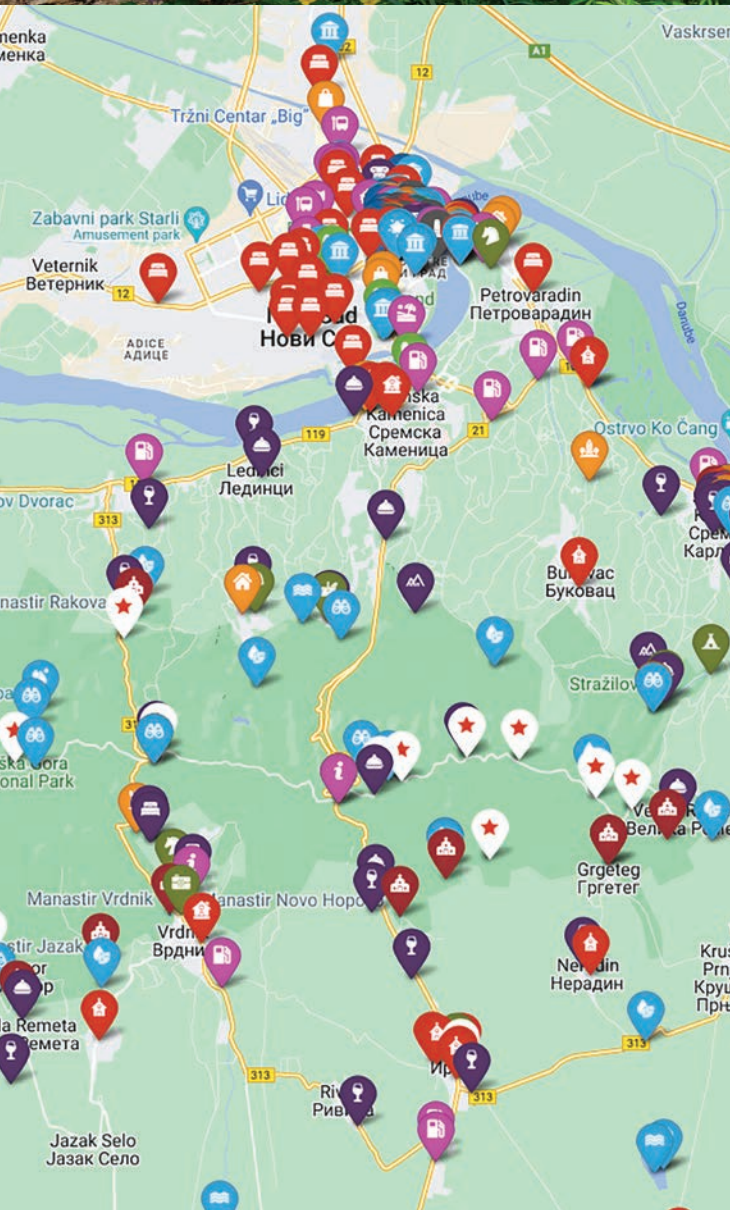
Drugi predlog – Vrdnik i okolina

Banja Vrdnik nudi razne sadržaje i mogućnosti za uživanje u termalnoj vodi spa i velnes centara. Zidine **Vrdničke kule** iznad grada, ostaci nekadašnjeg utvrđenja, omiljeno su mesto brojnih putnika namernika. **Manastir Vrdnička Ravanica**, osnovan u XVI veku nalazi se u samom mestu. U porti manastira je spomenik pesnikinji Milici Stojadinović Srpkinji.

Brojna izletišta, spomenici i znamenita mesta antifašističke borbe u Drugom svetskom ratu, nalaze se duž **Partizanskog puta** koji spaja Banstol, na istočnoj strani i Vizić i Neštin, na zapadnoj strani Fruške gore.

Predlozi za posetu:

- Posetite impozantni **spomenik Sloboda** na popularnom izletištu **Iriški venac**, sa figurom žene na vrhu obeliska, koji je posvećen borbi za slobodu naroda ovog kraja.
- Sa Iriškog venca polaze brojne pešačke staze, a **edukativna i trim staza** su idealne za laganu šetnju za sve uzraste.
- Posle pešačenja se možete odmoriti i utoliti glad u „**Restoranu na Vencu**“, u ambijentu zelenila uz mnogobrojna jela sa roštilja i specijalitete od divljači. Nedaleko odatle, na putu za manastire **Novo i Staro Hopovo** nalazi se restoran „**Fruškogorska lugarnica**“, kao i **Vinska kuća Kovačević**.
- Za one koji žele da na nekoliko dana grad zamene šumom, a da pri tom ne budu lišeni mnogih udobnosti, mogu za svoj boravak odabrati obližnji **hotel Norcev**.

ISTRAŽI FRUŠKU GORU I NOVI SAD

DIGITALNA MAPA FRUŠKE GORE I NOVOG SADA

- Preko 700 obeleženih turističkih atrakcija
- Navigacija do odredišta
- Vinarije i restorani
- Planinarske staze
- Javni prevoz i drugo

Ne
trudi se
da
razu-
meš,
oseti.

NOVI
SADI

TURISTIČKA
ORGANIZACIJA
GRADA
NOVOG SADA

